

Діденко Є.О.

Київський національний університет технологій та дизайну

СИСТЕМА ЦІЛЕЙ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ЗІ СТРАТЕГІЧНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

Дана робота спрямована в кількох напрямках: по-перше, визначення зв'язку між економічною безпекою підприємства та його стратегічним потенціалом; по-друге, визначення системи цілей економічної безпеки. На основі встановленого зв'язку та сутності складових стратегічного потенціалу підприємства в роботі розробляється система цілей економічної безпеки.

Ключові слова: економічна безпека підприємства, стратегічний потенціал підприємства, система цілей економічної безпеки підприємства.

I. Вступ: Визначення сутності економічної безпеки підприємства має звичайно велике значення але на основі лише визначення не можна розробити досконалий механізм забезпечення її на належному рівні. Тому подальше дослідження необхідно спрямувати на розробку системи цілей економічної безпеки.

Основні досягнення стосовно даної проблематики, відображені в роботах В.П. Пономарьова, С.Ф. Покропивного та В.О.Василенко.

II. Постановка завдання: Основою дослідження в роботі являється визначення зв'язку економічної безпеки підприємства зі стратегічним потенціалом. На основі встановленого між ними зв'язку та сутності складових стратегічного потенціалу підприємства проводиться розробка системи функціональних цілей економічної безпеки.

III. Результати: Основним принципом стратегічного управління є оцінка можливостей досягнення стратегічних цілей

© Діденко Є.О., 2007

підприємства наявними ресурсами. При цьому необхідно визначити граничні можливості підприємства з розв'язання завдання в тих чи інших умовах зовнішнього середовища, що проф. А.П. Градов називає стратегічним потенціалом фірми [1].

А.П. Градов зазначає, що стратегічний потенціал фірми – дуже широка категорія, що визначає не тільки граничні обсяги виробництва тієї чи іншої продукції при найбільш повному використанні матеріальних ресурсів і робочої сили. Це і здатність підприємства аналізувати ситуацію, що знаходиться в зовнішньому середовищі, і здатність оцінювання кон'юнктуру на товарних ринках і ринках факторів виробництва. Це і здатність підприємства адаптуватися до умов зовнішнього середовища, що змінюються, за рахунок постійного спостереження за зміною потреб і попиту на товари і послуги, висуванням і реалізацією конкурентоспроможних ідей, що щонайкраще задовольняють ці потреби та попит і пристосування виробничого апарату до найбільш ефективного виконання фірмою своєї функції.

Аналізуючи ресурсно-функціональний підхід до визначення сутності економічної безпеки, можна зазначити, що воно дає змогу розглядати її в розрізі стратегічного потенціалу.

Деякі науковці, серед яких В. Василенко та М. Бендиков, вже спрямували свої дослідження в цьому напрямку.

Під економічною безпекою підприємства М. Бендиков розуміє захищеність його науково-технологічного, виробничого та кадрового потенціалу від прямих (активних) або непрямих (пасивних) економічних загроз та здатність його до відтворення. Він першим розглянув економічну безпеку з точки зору потенціалу підприємства та його складових, що в свою чергу не заперечує ресурсний підхід, відповідно до якого економічна безпека підприємства – це такий стан використання ресурсів, при якому забезпечується стабільність й ефективність функціонування підприємства на даному етапі розвитку та в май-

бутньому і ефективну протидію загрозам та негативним впливам зовнішнього та внутрішнього середовища.

Тобто, як бачимо, економічну безпеку можна розглядати як здатність адаптації стратегічного потенціалу підприємства до умов функціонування, його ефективне використання та протидію загрозам зовнішнього та внутрішнього середовища. Відповідно до цього необхідно зробити висновок про дуже щільний взаємозв'язок таких двох економічних категорій, як економічна безпека та стратегічний потенціал підприємства.

Задля розробки теоретичних аспектів економічної безпеки підприємства визначимося з основними функціональними цілями даної економічної категорії.

Приклад головної та функціональних цілей наведено С.Ф. Покропивним [3]. Головна ціль економічної безпеки підприємства, на думку науковця, полягає у тому, щоб гарантувати його стабільне та максимально ефективне функціонування на даному етапі розвитку і високий потенціал розвитку в майбутньому.

Серед основних функціональних цілей економічної безпеки науковці виділяють такі:

- забезпечення високої фінансової ефективності роботи, фінансової стійкості та незалежності підприємства;
- забезпечення технологічної незалежності та досягнення високої конкурентоспроможності технічного потенціалу суб'єкта господарювання;
- досягнення високої ефективності менеджменту, оптимальної та ефективної організаційної структури управління підприємством;
- досягнення високого рівня кваліфікації персоналу, належної ефективності корпоративних НДДКР;
- мінімізація руйнівного впливу результатів виробничо-господарської діяльності на стан навколишнього середовища;
- якісна правова захищеність усіх аспектів діяльності суб'єкта господарювання;

- забезпечення захисту інформаційного поля, комерційної таємниці і досягнення необхідного рівня інформаційного забезпечення роботи всіх підрозділів підприємства та відділів організації;

- ефективна організація безпеки персоналу підприємства, його капіталу та майна, а також комерційних інтересів.

Аналогічної думки, щодо визначення цілей економічної безпеки дотримується В.П. Пономарьов [2].

Якщо розглядати економічну безпеку підприємства у розрізі стратегічного потенціалу, то сутність загальної цілі майже не зміниться.

Для того, щоб визначити функціональні цілі економічної безпеки, використаємо визначення складових стратегічного потенціалу, наведені М.М. Мартиненко та І.А. Ігнат'євою [4].

Під фінансовим потенціалом науковці розуміють забезпеченість організації фінансовими ресурсами та їх використання, що в свою чергу можна трактувати як здійснення ефективної фінансової, інвестиційної та операційної діяльності.

Під рівнем виробничого потенціалу розуміють рівень використання техніки, технології, а також рівень організації виробництва та праці.

Під управлінським потенціалом розуміють ефективне управління підприємством, а також оптимальність і ефективність його організаційної структури та апарату управління тощо.

Рівнем кадрового потенціалу, в свою чергу, характеризується структура персоналу та ефективність його використання.

Під маркетинговим потенціалом науковці розуміють можливості організації вивчати та задовольняти потреби споживачів шляхом відображення їх у товарі, здійснювати процес ціноутворення, просування товару на ринок, реалізації ідей, що надходять від споживачів.

Але, в свою чергу, неможна нехтувати правовою, силовою, інформаційною та екологічною сферами діяльності підприємства, оскільки вони стосуються в тому чи іншому плані

вище наведених складових стратегічного потенціалу.

Виходячи з вище наведених підходів стосовно даної проблематики, визначимо основні функціональні цілі економічної безпеки підприємства з точки зору стратегічного потенціалу (див. рис. 1).

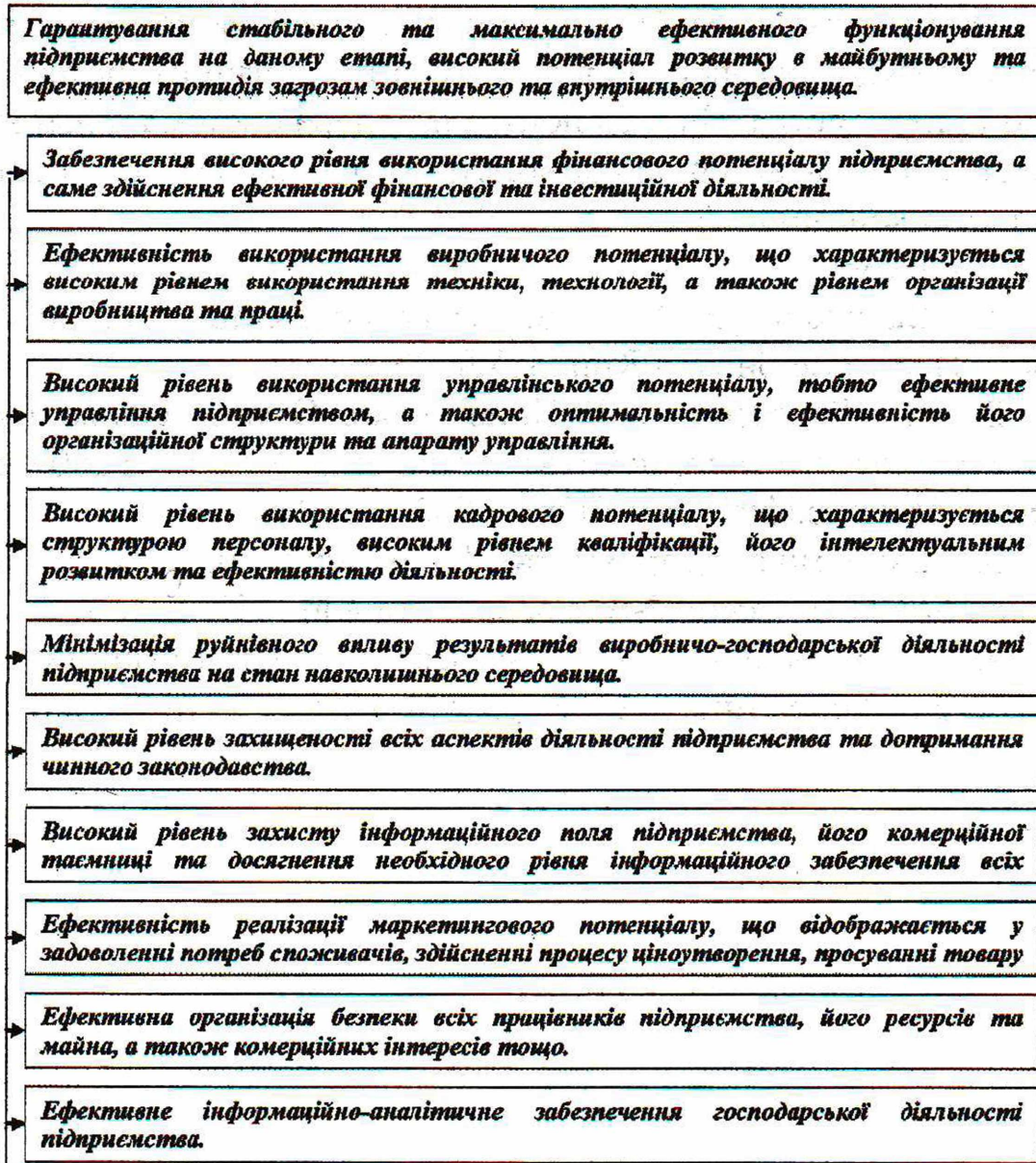

Рис. 1. Головна та основні функціональні цілі економічної безпеки підприємства

Варто зазначити, що першочергово на економічну безпеку

ку впливають інвестиційні і, як наслідок, інноваційні процеси на підприємстві. Це обумовлюється тим, що підтримка економічної безпеки на належному рівні потребує значних витрат та нововведень. В свою чергу, це можна побачити, проаналізувавши вище наведені функціональні цілі економічної безпеки підприємства.

IV. Висновки: Як бачимо, система цілей економічної безпеки, побудована на основі зв'язку зі стратегічним потенціалом підприємства. На наш погляд наведена система цілей має всеосяжний характер, що демонструє глобальність такої категорії як економічна безпека.

Література

1. Василенко В.О. Антикризове управління підприємством: Навч. посібник. – Київ: ЦУЛ, 2003.
2. Г.В. Козаченко, В.П. Пономарьов, О.М. Ляшенко. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення: Монографія. – К.: Лібра, 2003. – 280 с.
3. Економіка підприємства: Підручник / За заг. ред. С.Ф. Покропивного. – Вид. 2-ге, перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2001.
4. Мартиненко М.М., Ігнат'єва І.А. Стратегічний менеджмент: Підручник. – К.: Каравела, 2006.